

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. III. Septem ad minùs sunt Ordines in Ecclesia; tres majores,
Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus; & minores quatuor, Acolytatus,
Exorcistatus, Lectoratus, Ostiariatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

dicitur res, & Sacramentum, hoc modo potest dici Sacramentum, quia signum convenientis gradus executioni actus debiti illi gradui, & etiam signum illius actus convenientis tali gradui.

Quid ergo est sextum Sacramentum? Dico, quod Ordinatio, cuius descriptio potest esse ista: Ordinatio est institutio alicuius in gradu Ecclesie praeminenti, cui convenit aliquod ministerium circa Eucharistiam exhibendum, facta à ministro idoneo, certa verba proferente, & simul cum intentione debita ministerium gradus illius aliquo signo visibili representans, ex institutione divina efficaciter signans gratiam praeminentem, quâ ordinatus dignum aliquod ministerium exequatur.

Optima prorsus descriptio; per materiam & formam, per causam efficientem & effectum, de quibus specialiter tractabimus lect. 2. & 3. Tandem hic addo cum Scoto: Et secundum universalem istam rationem Ordinationis, possunt proportionaliter accipi rationes speciales Ordinum: puta Ordinationis in Sacerdotem: institutio in gradu Ecclesie simpliciter praeminenti, disponentem habentem ad constituendum Eucharistiae Sacramentum, facta ab Episcopo, certa verba, cum intentione debita proferente. Et sic de ceteris Ordinibus. Sed, amabo, qui illi?

CONCLUSIO III.

Septem ad minus sunt Ordines in Ecclesia; tres majores, Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus; & minores quatuor, Acolytatus, Exorcistatus, Lecturatus, Ostiariatus.

Et St Fidei ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 2. sequentis tenoris: Cum autem divina res sit tam sancti Sacerdotii ministerium, consentaneum suum, quod dignius, & maiori cum veneratione exerceri possit, ut in Ecclesia, ordinatissima dispositione plures & diversi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent utà distribui, ut qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent: nam non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacra Littera apertam mentionem faciunt, & quae maxime in illorum Ordinatione attendenda sunt gravissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiae initio sequentium ordinum nomina, atque uniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistae, Lectores, & Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quandovis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad majores Ordines à Patribus, & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

Quomodo clarius potuisset Concilium septem Ordines, tres majores, & quatuor minores exprimere? Nefas ergo sit dubitare de hoc numero.

Enimvero si quis dixerit, praeter Sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & majores & minores, per quos, velut per gradus quosdam in Sacerdotium tendatur; Anathema sit. Ita Trid. supra can. 2.

Atque non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacras Litteras apertam facere mentionem, liquet ex Apostolo 1. Timoth. 3. v. 8. 9. & 10. Diaconos similiter (ubi comparat eos cum Episcopis) pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes; habentes mysterium Fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum: & sic ministrent, nullum crimen habentes. Item v. 12. Diaconi sint divini uxoris viri.

Et ad Philippenses c. 1. v. 1. & 2. salutant Paulus & Timotheus Diaconos hisce verbis: Paulus & Timotheus, servi Iesu Christi, omnibus Sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconibus. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.

Adducitur etiam ab Aliquibus ad hoc propositum, electio septem Diaconorum, descripta cap. 6. Actuum Apost. v. 5. & 6. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes imposuerunt eis manus.

Ratione cujus electionis semper tota Ecclesia (inquit Arriaga hic disp. 55. n. 15.) Sanctum Stephanum ut verum Diaconum eo sensu agnovit, quo nunc Diaconi usurpantur. Fortasse enim, Ministrare mensis, usurpatur ibi pro ministratioe Venerabilis Sacramenti.

Bene dicit: Fortasse; quia hoc à multis negatur, qui putant, ibi non fuisse factam electionem Diaconorum in ordine ad ministerium altaris, sed ad ministerium communis mensae, loco viduarum, quae antea mensis ministrabant, non altari, ut clarum est; neque distribuendo Eucharistiam, ut per se patet, sed apponendo communes cibos.

Sed licet hoc probabile sit, non tamen certum; cum etiam plures Auctores existiment, per impositionem illam manuum Apostolicarum cum oratione, septem illos viros fuisse ordinatos veros Diaconos, qui non solum ministrarent in communi mensa, sed etiam in altari. Vide controversiam hanc latissime deductam pro utraque parte apud Valquezium 3. part. disp. 236. c. 4 & 5. Saltem Omnes admittunt, simul tempore, vel paulo post, illos septem fuisse constitutos veros Diaconos.

De Subdiaconatu, & minoribus Ordinibus nulla quidem sit mentio in Scriptura; sed tamen, ut Tridentinum supra notat, ab ipso Ecclesiae initio eorum nomina & propria ministeria in usu fuerunt.

Testes sunt Ignatius Epistola 12. ad Antiochenos ibi: Saluto Hypodiconos, Lectores, Cantores, Institores, Laborantes, Exorcistas, Confessores.

22. Descriptio Ordinationis ex Scoto.

24. Scripturae meminit Diaconatum. 1. Tim. 3.

& philip. 1.

25. An etiam Act. 6.

26. Aliqui negant.

Alli affirmant.

27. Ab initio Ecclesiae Subdiaconatus & minores Ordines fuerunt in usu. Ignatius.

23. Probatum Concl. ex Conc. Trid.

Tertull.

Tertull. de præscript. l. 1. c. 41. ibi: Itaque alius hodie Episcopus, cras alius: hodie Diaconus, qui cras Lector: hodie Presbyter, qui cras laicus.

Cyprianus.

Cyprianus Epistolâ 55. ibi: Natus tamen occasionem familiarissimi hominis & Clerici per Felicianum Acolythum.

Cornelius.

Cornelius Papa Epistolâ ad Fabium Antiochenum ibi: Istum igitur lepidum Evangelij patronum Novatum omnino preteritis, scilicet unum solum Episcopum oportere esse in hac Ecclesia Catholica: in qua tamen non ignorabat (quomodo enim poterat?) Presbyteros esse 46. Diaconos 7. Subdiaconos 7. Acolythos 42. Exorcistas & Lectores unâ cum Ostiariis 52.

Conc. Rom. 3.

Item Conc. Rom. 3. sub Sylvestro ibi: Si quis Clericatum promoveri desiderat, hoc usum est, ut sit Ostiarius annum unum, Lector annos 20. Exorcista annos 10. Acolythus annos 5. Subdiaconus annos 5. Diaconus annos 5.

Conc. Carthag. 4.

Concilium Carthaginense. 4. à cap. 2. usque ad 9. inclusivè disponit, qualiter ordinari debeant Episcopus, Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, Acolythus &c. verba ipsa inferiùs referemus, ubi de materia singulorum Ordinum.

28.

Innoc. 8.

Claudat agmen testium Innocentius tertius cap. 9. de ætat. & qual. & ord. præfic. A multis multoties, an Subdiaconus in Episcopum eligi valeat, dubitatur. Siquidem Urbanus Papa primus decrevit, ut nullus in Episcopum nisi in sacris Ordinibus religiose vivens inventus fuerit, eligatur: sacros (inquit) Ordines Diaconatum dicimus & Presbyteratum: hos siquidem solos primitiva Ecclesia legitur habuisse; Subdiaconos verò (quia etiam ipsi ministrant altaribus) opportunitate exigente concedimus in Episcopos eligi, si tamen præclara scientiæ ac religionis existant: quod ipsum non sine Romani Pontificis, vel Metropolitanæ licentiæ fieri permittimus. In quibus verbis innuitur, quòd Urbanus ad statum primitivæ Ecclesiæ se referens (in quo Subdiaconatus Ordo sacer minime dicebatur) instituit, ut de Subdiacono (nisi utilitatis causâ, & tunc etiam nisi de permissione Metropolitanæ vel Romani Pontificis) non possit electio celebrari.

29.

Occurrit objectioni.

Si inferas: ergo Subdiaconatus non est Ordo major, quod est contra Conclusionem. Respondent Aliqui, N. C. quippe non convertuntur Ordo major, & Ordo sacer: nam sacer dicitur à voto continentiæ, quod olim non erat annexum Subdiaconatui: Ordo autem major dicitur, quoniam habentes illum, proximè assistunt Sacerdoti consecranti, illique ministrant in altari, quales sunt, & soli sunt, atque semper fuerunt Diaconus & Subdiaconus.

30.

Subdiaconatus hodie est Ordo sacer.

Porro hodie etiam Subdiaconatum esse Ordinem sacrum, manifestissimis verbis declaratur in jure præcitato, ibi: Verùm cum hodie Subdiaconatus inter sacros Ordines computetur, sicut Urbanus secundus, sub his verbis expressit. Erubescant impij & intelligant iudicia Spiritus sancti, eos qui in sacris Ordinibus Presbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu, sunt positi, si castè non vixerint, ex-

cludendos ab omni eorumdem gradu dignitate &c. Sed de hoc plura infra, ubi de voto continentie, annexo majoribus Ordinibus. Sufficit pro veritate Conclusionis nostræ, quòd hodie sit Ordo sacer.

De cætero firmiter mihi persuadeo ex testimoniis jam allegatis, luce meridianâ claris apparere, nomina & propria ministeria Subdiaconatus, Acolythatus &c. ab ipso Ecclesiæ initio in usu fuisse, & fuisse veros Ordines, juxta descriptionem Doct. Subt. supra, utpote gradus præminentes in Ecclesia, disponentes de congruo, saltem remotè, ad actum aliquem pertinentem ad consecrationem, vel dispensationem Eucharistiæ.

Dubitas de modo, quo disponent? Consultale Scotum ibi n. 7. & dicit tibi: Saltem quòd sit de ista controversia de Episcopatu, actus nobilissimus in Ecclesia simpliciter est Consecratio Eucharistiæ, & ita supremus gradus sive nobilissimus propter nobilitatem actûs, ad quem disponit, est Sacerdotium. Et per consequens, ipso modo accipiendo descriptionem Ordinis, iuxta primam descriptionem positam in primo articulo, & distinctionem Ordinis, in Ecclesia tantum sunt septem Ordines: quorum primus est gradus disponens ad consecrationem Eucharistiæ, & est Sacerdotium. Secundus gradus est disponens ad dispensationem Eucharistiæ, saltem sanguinis, & est Diaconatus. Tertius est disponens ad oblationem materia Eucharistiæ consecrandæ, & est Subdiaconatus. Et patet ratio, quare tres illi gradus Sacramenti dicuntur Ordines, quia immediate disponunt ad actum aliquem vel ministerium circa Eucharistiæ, vel eius materiam exhibendam.

Uterius aliqui alij gradus disponunt ad actus aliquos remotè se habentes ad Eucharistiæ. Vt ergo ad convenientem dispositionem in populo ad utendum, & suscipiendum, vel removendum impedimentum, sit dispositio in convenientem. Primo modo dispositio conveniens pertinet ad effectum est devotio, & ad hanc devotionem attendit Acolythus illuminanda tæteos. Alia dispositio est pertinet ad intellectum, scilicet cognitio, & ad hanc agi Lector. Removere prohibens est arcece indignos ne approximent: vel ergo indignos homines, & hoc pertinet ad officium Ostiarii: vel dæmones, & hoc pertinet ad officium Exorcistæ.

Sed dicit aliquis; officia Acolythi, Lectoris, & Ostiarii sæpè fiunt in Ecclesia à meritis Laicis; ergo non sunt gradus præminentes; ergo non sunt veri Ordines.

Respondeo; etiam Epistolâ legi potest, & aliquando legitur à simplici Clerico non Subdiacono: ergo Subdiaconatus non est gradus præminens, neque verus Ordo; neque consequentia; inde solum sequitur, quòd Ordines inferiores Sacerdotio, non dent potestatem ad aliquid validè faciendum, sed tantum ad licitè faciendum, & ideo Ecclesia in necessitate, quando commodè non possunt haberi ordinati, concedit, ut illa officia exercentur à non Ordinatis.

natis, si non omnia, saltem aliqua minoris momenti, ut patet ex consuetudine tolerata. Interim certis ritibus & ceremoniis conceditur licentia, illa officia stabiliter exequendi, quod sufficit, ut sint gradus præminentes, & veri Ordines.

Si rursum objicias; Dionysius c. 5. Eccles. Hierarchiæ ponit tantum tres Ordines, scilicet Episcopatum, Sacerdotium, & Diaconatum.

Resp. est argumentum negativum, quod non concludit; quia non erat intentionis Dionysii, omnes Ordines recensere, sed principales tantum, & qui pro tunc magis erant in usu: nam ut bene advertit Scotus supra n. 12. In primitiva Ecclesia erant pauci credentes, & ideo pauci ministri sufficiebant ad dispensandum eis Eucharistiam: & ideo non oportuit tunc ministros in singulis gradibus institui; post autem multiplicata est fides, & etiam concomitabatur devotio ad communicandam quotidie, & tunc fuit necessitas habendi multos ministros ad singula ministeria ad Eucharistiam pertinentia: & ideo tunc Ecclesia multos ministros in singulis gradibus instituit.

Nec tamen, tunc de novo instituti sunt illi Ordines; immo Mag. in littera dicit, quod Christus adus singulorum Ordinum in seipso exercuit; & etiam quod antiquitus præfigurabantur in quibusdam gradibus correspondentibus eis in lege Mosaiica. Sed Ordines ab antiquo instituti, tunc quando multiplicatus est numerus fidelium collati sunt ministris, quos prius non oportuit conferri alicui: quia non fuit prius necessarium eius ministerium.

Hæc est etiam ratio (persequitur Doct.) quare modo in Ecclesia non sunt in singulis Ordinibus determinati ministri, quia etsi modò sit multiplicata multitudo fidelium; tamen est immutata (aliàs distincta) lætitia devotionis. Vnde multi vix semel in anno volunt communicari, & ideo circa Eucharistiam dispensandam non oportet modò tot ministros assistere. Et propter hoc quatuor Ordines non sacri simul conferuntur, ut quod nullus est deputatus ad ministrandum in gradu inferiori, quasi ille sit sibi proprius & alius alii. Hæc Doct. Subtilis.

Doct. Seraph. 4. dist. 24. p. 2. a. 3. q. 4. circa principium sic ait: Sed quod debeant esse tantum tres (Ordines) videtur auctoritate Dionysii de Eccles. Hierar. ubi non ponit nisi tres gradus; scilicet Ministros, Sacerdotes, & Episcopos. Respondet autem n. 79. Quod Dionysius sub ministris comprehendit septem gradus, qui omnes administrant Sacerdoti. Credo voluisse dicere, sex gradus, Nam, ut ibidem ait, principalis gradus est unus (scilicet Sacerdotium) cui & subservientes debent esse duo (scilicet Diaconatus & Subdiaconatus) quia enim à primo deficiunt, vadunt in dualitatem, & rursum subservientes duobus sunt quatuor (scilicet Acolythatus &c.) quia deficiunt etiam ab illis: & sic patet perfectio & consummatio Ordinum & distinctio in numero septenario secundum gradus prestantiam, qui sunt essentialis Ordini. Quomodo ergo

septem gradus administrant Sacerdoti? An forte gradus Sacerdotii etiam administrat Sacerdoti? Nonne Dionysius expressè distinguit inter Sacerdotes & Ministros?

Igitur satisfactum est auctoritati D. Dionysii. Minime; inquis, quia ipse Episcopatum numerat distinctum Ordinem à Sacerdotio & Diaconatu; ac proinde non tantum septem, sed secundum Dionysium octo erunt Ordines.

Respondéo; me ideo consultò dixisse; seu addidisse illam particulam: Ad minus; tum, quia magna controversia est; an Episcopatus sit Ordo distinctus à Sacerdotio; tum, quia videtur, quod etiam prima Tonfura sit Ordo, item Officium Cantoris.

Et quàmvis sub Sacerdotio possit comprehendi Episcopatus, atamen prima Tonfura & officium Cantoris sub nullo Ordine ex assignatis veniunt intelligenda. Numquid ergo plures Ordines quàm septem? Nequaquam.

Nam Episcopatus esset foret Ordo distinctus à Sacerdotio, non tamen adæquate secundum communem sententiã; adeoque sub eo potest comprehendi, ut jam jam dixi, & infra latius ostendam. Quantum ad primam Tonfuram & officium Cantoris; dico cum communi sententiã:

CONCLUSIO IV.

Prima Tonfura, & officium Cantoris, non sunt veri Ordines.

IN primis clericalem Tonfuram non esse proprie dictum Ordinem ut hic sumitur, hæud obsecutè significat Conc. Trident. sess. 23. c. 2. ubi expressè distinguit inter eam, & Ordines, dicens: Ut qui iam clericali Tonfurâ insigniti essent, per viros ad majores adscenderent Ordines. Similiter cap. 6. de Refor. Nullus primâ Tonfurâ iniariatur, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus &c.

Probat etiam à Dicast. hie n. 18. quia in Pontificali Romano, ubi, inquit, ex instituto & distinctè agitur de obligatione Ministrorum Ecclesiæ, nec Tonfura, nec ejus collatio Ordo appellatur, sicut collatio aliorum Ordinum; nec titulus ibi præfigitur: collationi Tonfuræ, de Clerico ordinando; sed, faciendo. Hæc ille.

Fateor talis titulus præfigitur; verumtamen sub illo titulo, Tonfurandi vocantur Clerici ordinandi, ibi: Pro Clericis ordinandis parentur forfices pro incidendis capillis & bacile pro illis imponendis. Et quilibet ordinandorum habere debet suam superpelliceam &c.

Igitur vel titulus explicandus est per textum, ita ut ly Faciendo; idem sit quod Ordinando; vel textus explicandus per titulum ut ly Ordinandis; idem

33. Alia obiectio ex Dionysio.

salvatur.

34.

34. Responso Doct. Seraphici ad auctoritatem Dionysii.

35. Obiectio.

Responso.

36. Episcopatus comprehendit officium Sacerdotii.

37.

Prima Tonfuram non esse proprie dictum Ordinem probatur ex Tridento.

Probat etiam à Dicast. Pontificali Romano.

38. Contra arguitur.